

Llei 14/2019, del 15 de febrer, qualificada dels drets dels infants i els adolescents (Text refós per LesLleis.com)

Índex

[Mostra/Amaga]

- Exposició de motius
- Títol I. Disposicions generals
 - Capítol primer. Disposicions generals, definicions i principis rectors
 - Secció primera. Disposicions generals
 - Article 1. *Marc general d'aplicació i interpretació de la Llei*
 - Article 2. *Àmbit objectiu d'aplicació de la Llei*
 - Article 3. *Àmbit subjectiu d'aplicació de la Llei*
 - Article 4. *Àmbit territorial d'aplicació de la Llei*
 - Article 5. *Òrgans bàsics d'atenció als infants i els adolescents*
 - Article 6. *Coordinació*

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 15 de febrer del 2019 ha aprovat la següent:

Llei 14/2019, del 15 de febrer, qualificada dels drets dels infants i els adolescents

Índex

Exposició de motius
Títol I. Disposicions generals
Capítol primer. Disposicions generals, definicions i principis rectors
Secció primera. Disposicions generals
Article 1. Marc general d'aplicació i interpretació de la Llei
Article 2. Àmbit objectiu d'aplicació de la Llei
Article 3. Àmbit subjectiu d'aplicació de la Llei
Article 4. Àmbit territorial d'aplicació de la Llei
Article 5. Òrgans bàsics d'atenció als infants i els adolescents
Article 6. Coordinació
Article 7. Comissió Nacional de la Infància i l'Adolescència
Article 8. Pla Nacional de la infància i l'adolescència
Article 9. Avaluació
Article 10. Prioritat pressupostària
Article 11. Difusió dels drets dels infants i els adolescents
Secció segona. Principis rectors
Article 12. Principi d'igualtat i no-discriminació
Article 13. Principi de l'interès superior de l'infant i l'adolescent
Article 14. Principi del lliure desenvolupament
Article 15. Dret a ser escoltat
Article 16. Dret a la inclusió
Article 17. Drets dels infants i adolescents amb discapacitat
Article 18. Deures dels infants i els adolescents en general
Capítol segon. Drets i llibertats civils, polítics i en l'àmbit familiar
Secció primera. Drets i llibertats civils i polítics
Article 19. Drets i llibertats civils i polítics
Article 20. Raonador del Ciutadà
Article 21. Defensa en l'exercici efectiu dels drets
Article 22. Intervenció en els processos judicials i de mediació
Article 23. Dret a la identitat
Article 24. Drets sexuals
Article 25. Dret a la llibertat d'expressió
Article 26. Dret a la informació
Article 27. Dret a la llibertat de pensament, consciència i religió
Article 28. Drets de participació social
Article 29. Consells comunals i Consell Nacional de la Infància i l'Adolescència
Article 30. Dret a la llibertat d'associació i reunió
Article 31. Dret a la protecció de l'honor, la intimitat i la pròpia imatge
Article 32. Dret a la protecció de dades personals
Secció segona. Drets en l'àmbit familiar

Article 33. Responsabilitat en la criança i en el desenvolupament integral
Article 34. Dret de relació i convivència
Article 35. Suport a l'exercici de la parentalitat i a la conciliació de la vida personal, familiar i laboral
Article 36. Sostracció internacional d'infants i adolescents
Article 37. Deures en l'àmbit familiar
Capítol tercer. Drets econòmics, socials i culturals
Secció primera. Dret a la salut bàsica i al benestar
Article 38. Beneficiaris i contingut del dret a la salut
Article 39. Actuacions de promoció, prevenció i protecció de la salut
Article 40. Dret a l'assistència sanitària, a la informació sobre la salut i al consentiment informat
Article 41. Dret a la protecció de la salut mental i en relació amb les conductes addictives
Article 42. Dret a l'hospitalització i l'acompanyament en el procés assistencial
Article 43. Dret al nivell de benestar adequat
Secció segona. Dret a l'educació
Article 44. Dret a l'educació
Article 45. Accés, permanència i èxit en el sistema educatiu
Article 46. Inclusió de continguts en els projectes educatius i els currículums escolars
Article 47. Dret de participació en l'àmbit educatiu
Article 48. Drets en matèria de formació professional i d'accés al món laboral
Article 49. Deures en l'àmbit escolar i de formació
Secció tercera. Dret al lleure i a la cultura
Article 50. Dret al descans, al lleure i a les activitats d'esbarjo, culturals i artístiques
Article 51. Dret a accedir a les activitats d'esbarjo, de joc i esportives
Article 52. Dret a les activitats culturals i artístiques
Secció quarta. Drets com a consumidors i usuaris
Article 53. Protecció i defensa com a consumidors i usuaris
Article 54. Protecció respecte de béns perjudicials per a la salut i el desenvolupament
Article 55. Accés a espais i a serveis
Secció cinquena. Dret al medi urbà i al medi ambient
Article 56. Dret a conèixer el medi urbà i a gaudir-ne
Article 57. Dret a conèixer el medi ambient i a gaudir-ne
Article 58. Deures en l'àmbit social
Títol II. Protecció als infants i els adolescents
Capítol primer. Protecció als infants i els adolescents contra qualsevol tipus de maltractament
Secció primera. Disposicions generals
Article 59. Protecció contra qualsevol tipus de maltractament
Secció segona. Actuacions preventives
Article 60. Prevenció
Article 61. Prevenció de la situació de risc en l'àmbit familiar
Article 62. Prevenció de la situació de risc en l'àmbit comunitari
Article 63. Sensibilització ciutadana
Article 64. Formació i honorabilitat dels professionals
Article 65. Sensibilització als infants i els adolescents
Article 66. Recerca en matèria de maltractaments
Article 67. Coordinació efectiva contra el maltractament
Secció tercera. Actuacions de detecció i derivació
Article 68. Detecció
Article 69. Notificació per part de la ciutadania
Article 70. Notificació i derivació per part dels professionals
Article 71. Registre de maltractament
Secció quarta. Actuacions d'atenció i recuperació
Article 72. Atenció als infants i els adolescents maltractats
Article 73. Recuperació i reinserció social
Article 74. Tractament de la informació per part dels mitjans de comunicació
Article 75. Mesures per evitar la victimització secundària en els processos judicials
Article 76. Equipament per evitar la victimització secundària
Capítol segon. Protecció als infants i els adolescents en situació de risc o de desemparament
Secció primera. Disposicions generals
Article 77. Drets específics dels infants i els adolescents en situació de risc o desemparament
Article 78. Col·laboració dels progenitors, els tutors o els guardadors
Article 79. Criteris d'actuació
Secció segona. Situacions de risc
Article 80. Definició i concepte de situació de risc
Article 81. Tipologia o gradació del risc
Article 82. Valoració de la situació de risc
Article 83. Impugnació de les decisions de la Comissió d'Atenció a la Infància i l'Adolescència

Article 84. Intervenció en la situació de risc
Article 85. Servei de suport puntual amb persona o família col·laboradora
Secció tercera. Situacions de desemparament
Article 86. Definició i concepte de situació de desemparament
Article 87. Procediment de desemparament
Article 88. Actuació cautelar administrativa en cas d'urgència o conformitat
Article 89. Efectes del desemparament
Article 90. Privació de la pàtria potestat
Article 91. Restitució de la pàtria potestat
Article 92. Extinció de les mesures de protecció
Secció quarta. Guardes protectores
Article 93. Guarda administrativa
Article 94. Guarda de fet
Secció cinquena. Mesures de protecció als infants i adolescents en situació de desemparament
Article 95. Tipologia de les mesures de protecció
Article 96. Concepte d'acolliment familiar
Article 97. Modalitats d'acolliment familiar
Article 98. Acolliment en família extensa i acolliment en família aliena
Article 99. Acolliment familiar especialitzat
Article 100. Formalització de l'acolliment familiar
Article 101. Finalització de l'acolliment familiar
Article 102. Compensació econòmica
Article 103. Drets de la persona o la família acollidora
Article 104. Deures de la persona o família acollidora
Article 105. Foment de l'acolliment familiar
Article 106. Concepte d'acolliment residencial
Article 107. Principis de l'acolliment residencial
Article 108. Contingut de l'acolliment residencial
Article 109. Programa de suport i atenció temporal
Article 110. Drets dels infants i els adolescents en acolliment residencial
Article 111. Deures dels infants i els adolescents en acolliment residencial
Article 112. Mesures educatives correctores
Article 113. Criteris per a l'aplicació de les mesures educatives correctores
Article 114. Aplicació de les mesures educatives correctores
Article 115. Acolliment residencial de protecció intensiva
Article 116. Requisits de l'acolliment residencial de protecció intensiva
Article 117. Mesures de seguretat en l'acolliment de protecció intensiva
Article 118. Aïllament en l'acolliment de protecció intensiva
Article 119. Visites i sortides en l'acolliment de protecció intensiva
Article 120. Comunicacions en l'acolliment de protecció intensiva
Article 121. Programes de transició a la vida adulta i de suport a l'autonomia personal
Article 122. Adopció
Article 123. Adopció internacional
Secció sisena. Altres disposicions
Article 124. Acords internacionals en matèria de protecció als infants i els adolescents
Article 125. Infants que cometen infraccions penals
Disposició addicional primera. Normativa en matèria de joventut
Disposició addicional segona. Programa postadoptiu
Disposició derogatòria
Disposició final primera. Modificació de la Llei qualificada d'educació
Disposició final segona. Modificació de la Llei qualificada d'associacions
Disposició final tercera. Modificació de la Llei de la seguretat social
Disposició final quarta. Modificació de la Llei del voluntariat d'Andorra
Disposició final cinquena. Modificació de la Llei qualificada de protecció civil als drets a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge
Disposició final sisena. Modificació de la Llei de drets i deures dels usuaris i dels professionals del sistema sanitari i sobre la història clínica
Disposició final setena. Modificació de la Llei de protecció contra el tabaquisme passiu ambiental
Disposició final vuitena. Desplegament reglamentari
Disposició final novena. Reglamentació en l'àmbit del lleure
Disposició final desena. Aprovació del Pla nacional de la infància i l'adolescència
Disposició final onzena. Creació d'un equipament públic per evitar la victimització secundària
Disposició final dotzena. Creació i posada en funcionament del centre residencial de protecció intensiva
Disposició final tretzena. Publicació de textos consolidats
Disposició final catorzena. Entrada en vigor de la Llei

Exposició de motius

La Llei qualificada dels drets dels infants i dels adolescents s'emmarca en el compromís del Principat d'Andorra de garantir l'efectivitat plena dels drets humans dels infants i els adolescents, la qual cosa requereix disposar d'una legislació que estableixi mesures idònies per resoldre les necessitats reals i garantir el benestar necessari d'aquests segments de la població. Amb aquesta finalitat, la Llei que ens ocupa pretén ser un instrument destinat no només a cada infant i adolescent, en la seva condició de titular dels drets i deures, i a les seves famílies com a garants principals del seu desenvolupament integral, sinó també a les institucions públiques que s'han d'encarregar de la seva atenció i protecció, i a les entitats privades, als professionals i a la societat en general, en atenció al principi de corresponsabilitat social.

En efecte, aquesta Llei té com a objectiu oferir als professionals, a les entitats i a la ciutadania un cos normatiu complet, conforme a les recomanacions internacionals i que, a més, recull i actualitza la normativa sectorial que s'ha anat aprovant en el passat i que continua vigent. Per tant, la norma que ens ocupa, en atenció al principi de seguretat jurídica, unifica la normativa sobre els drets concrets i específics de la infància i l'adolescència, d'acord amb uns principis rectors clarament definits, i en especial de conformitat amb el principi del seu interès superior, en connexió amb el seu entorn de relació social.

El Principat d'Andorra ha ratificat la Convenció sobre els drets de l'infant, que fou aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989, i que constitueix encara avui la norma internacional de més rellevància pel que fa als drets de la infància i l'adolescència. D'altra banda, el nostre país també ha ratificat els protocols facultatius de la Convenció esmentada, així com altres convenis internacionals de les Nacions Unides i del Consell d'Europa que tenen una relació més o menys directa amb la infància i l'adolescència.

Pel que fa a la legislació interna en l'àmbit que ens ocupa, es concreta bàsicament en la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, del 21 de març de 1996. Aquesta Llei, si bé ha permès fins al dia d'avui de disposar d'un marc normatiu útil i necessari, ha quedat tanmateix en part obsoleta i ha esdevingut d'altra banda insuficient, com posen en relleu les Observacions generals del Comitè dels Drets de l'Infant dirigides a l'Estat andorrà.

Des d'aquest punt de vista, calia dotar el nostre país d'un marc legal modern i adaptat a l'atenció precisa de totes les persones menors d'edat, per tal de reconèixer el dret al lliure desenvolupament de la seva personalitat. A més, aquesta Llei és el resultat d'un procés participatiu ampli, en el qual, a partir d'un document de bases redactat per un grup d'experts, s'ha escoltat l'opinió i s'han incorporat les aportacions dels professionals que treballen amb els infants i els adolescents, de les persones que integren les entitats públiques i privades de l'àmbit que ens ocupa, i evidentment també dels mateixos infants i adolescents, que han estat els protagonistes principals del procés i han pogut expressar doncs els seus anhels i les seves reivindicacions en el marc dels tallers participatius que s'han portat a terme en escoles dels tres sistemes educatius d'Andorra.

En primer lloc, l'objecte d'aquesta Llei és establir jurídicament els drets i els deures dels infants i els adolescents de manera acurada i adaptada a la realitat que els envolta actualment, i prioritzant sempre la seva vessant preventiva per afavorir-ne el creixement sa, harmònic i positiu. Tanmateix, pel cas que esdevinguin situacions de necessitat, de risc o de desatenció, també cal regular un marc normatiu de protecció que doni una resposta immediata, segura i determinant per a l'infant o l'adolescent que es trobi o que es pugui trobar en perill, d'acord amb les bones pràctiques i els sistemes més reconeguts i avançats en el dret comparat. Tot plegat des del principi d'igualtat d'oportunitats i no-discriminació, i amb respecte de la diversitat, de la qual cosa aquesta norma participa de manera fonamental, i amb la incorporació de la perspectiva de gènere, que implica la conformació necessària de relacions igualitàries entre les dones i els homes des de la mateixa infància.

Tal com s'ha dit abans, de conformitat amb la Convenció sobre els drets de l'infant i amb les Observacions generals del Comitè dels Drets de l'Infant, l'interès superior dels infants i els adolescents s'ha de fer prevaler i ha de regir qualsevol disposició normativa o resolució administrativa o judicial que s'hi refereixi, així com qualsevol actuació en el si de la seva família, en el centre educatiu o en l'entorn social. Per fer efectiva l'aplicació plena i transversal d'aquest principi, s'estableix la coordinació interactiva amb les entitats ciutadanes i les famílies, comptant sempre amb la participació directa dels infants i els adolescents, d'acord amb la seva edat i les seves condicions de maduresa, que tenen el dret de ser escoltats.

D'altra banda, atenent el respecte absolut dels drets de la infància i l'adolescència que impera actualment en el nostre context europeu, aquesta Llei para una consideració especial a la resposta que cal donar contra qualsevol tipus de maltractament. L'accent en la prevenció fa que es perfilin els indicadors de risc, delimitats per les disciplines socials, amb la finalitat d'evitar amb antelació suficient situacions d'exclusió social o que puguin esdevenir perjudicials per als infants o els adolescents. En aquest context, s'introdueix un canvi de paradigma que consisteix en la corresponsabilitat social, en el sentit de generar i finançar la sensibilitat general a l'hora de denunciar qualsevol situació que pugui incidir negativament en la persona, en la vida o en el lliure desenvolupament de la personalitat d'un infant o un adolescent.

Aquesta Llei s'estructura en dos grans títols. El títol I, relatiu a les disposicions generals, es divideix en tres capítols. El primer capítol es desglossa al seu torn en dos seccions, la primera de les quals estableix el marc general d'aplicació i interpretació de la Llei, i els àmbits objectiu, territorial i subjectiu d'aplicació de la norma. També defineix els òrgans bàsics d'atenció als infants i els adolescents que ha de tenir el ministeri encarregat dels afers socials, i garanteix el principi de coordinació de les administracions públiques, les entitats ciutadanes i les famílies en l'atenció dels infants i els adolescents, sempre amb la participació directa dels infants i els adolescents, d'acord amb la seva edat i les seves condicions de maduresa. D'altra banda es crea la Comissió Nacional de la Infància i l'Adolescència per coordinar i promoure l'efectivitat de les polítiques i les mesures adoptades en compliment d'aquesta Llei, i per avaluar la situació real dels infants i els adolescents. I s'estableix la necessitat que el Govern aprovi com a mínim cada quatre anys un pla nacional de la infància i l'adolescència,

per desenvolupar en cada moment programes i accions que donin resposta real a les necessitats d'aquesta part de la població. A més, es preveu el principi de prioritat pressupostària en relació amb la infància i l'adolescència, i l'obligació de difusió dels drets dels infants i els adolescents per part de les administracions públiques.

La secció segona del capítol que ens ocupa recull els que s'han identificat com a principis generals i rectors derivats de la Convenció sobre els drets de l'infant, de manera adaptada i ajustada als interessos i a les necessitats dels infants i els adolescents d'Andorra. Són el principi d'igualtat i no-discriminació, el principi ja mencionat de l'interès superior de l'infant i l'adolescent, el principi del lliure desenvolupament, el dret a ser escoltat, el dret a la inclusió, amb la regulació específica dels drets dels infants i adolescents amb discapacitat, sense deixar de banda els deures dels infants i els adolescents.

El capítol segon i el tercer fixen els drets dels infants i adolescents d'acord amb la reordenació sistemàtica dels articles de la Convenció sobre els drets de l'infant que ha dut a terme el Comitè dels Drets de l'Infant, amb la triple classificació de drets i llibertats civils i polítics, drets en l'àmbit familiar, i drets econòmics, socials i culturals. Tenint en compte tanmateix el desenvolupament legislatiu anterior al nostre país, que s'ha actualitzat, i amb un enfocament bidireccional, atès que l'exercici responsable dels drets tan sols es pot entendre amb respecte de les altres persones i des de la responsabilitat sobre les conseqüències del comportament propi.

El reconeixement de la plena ciutadania dels infants i els adolescents comporta que es reforci el rol garant del Raonador del Ciutadà en la promoció i en la defensa dels drets de la infància i l'adolescència, i que s'articulin òrgans de participació social activa que ofereixin espais reals, representatius i democràtics per tal que els infants i els adolescents puguin intervenir de manera directa i efectiva en la vida pública i en la presa de decisions que tinguin repercussió en l'àmbit comunal i nacional. És des d'aquesta perspectiva que es crea el Consell Nacional de la Infància i l'Adolescència i que s'estableix la necessitat que els comuns promoguin consells comunals de la infància i l'adolescència. D'altra banda, pel que fa als drets i llibertats civils i polítics, convé destacar l'ampliació dels drets i les garanties que dimanen d'aquesta Llei pel que fa a la intervenció dels infants i els adolescents en els processos judicials, al dret a la informació, al dret d'associació o al dret a l'honor, la intimitat i la pròpia imatge; per aquesta raó, per la via de disposició final es modifiquen també la Llei qualificada d'associacions i la Llei qualificada de protecció civil als drets a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge.

En relació amb els drets en l'àmbit familiar, es palesa la responsabilitat dels progenitors, tutors o guardadors en la criança i el desenvolupament integral dels infants i els adolescents, sense perjudici de les obligacions de les administracions públiques de promoure polítiques o serveis de suport a l'exercici de la parentalitat i de conciliació de la vida personal, familiar i laboral.

En tercer lloc, s'incideix particularment sobre els tres pilars fonamentals que sustenten les societats democràtiques més avançades, com ara la salut, el benestar i l'educació inclusiva, adequada i de qualitat. Pel que fa a la salut, escau posar en relleu el fet que es garanteix el dret a la protecció de la salut mental i en relació amb les conductes addictives, i la regulació específica del dret a l'hospitalització i l'acompanyament dels menors en el procés assistencial; això ha requerit la modificació, també mitjançant una disposició final, de la Llei de drets i deures dels usuaris i dels professionals del sistema sanitari i sobre la història clínica. I amb referència al dret a l'educació, la norma que ens ocupa hi dedica una atenció especial, incidint particularment en l'accés, la permanència i l'èxit en el sistema educatiu, la inclusió de determinats continguts en els projectes educatius i els currículums escolars, o el dret de participació en l'àmbit educatiu, entre altres aspectes. Des d'aquest punt de vista, aquesta Llei també modifica puntualment, en virtut d'una disposició final, la Llei qualificada d'educació.

Finalment, el capítol tercer es clou amb tres seccions que desenvolupen el dret al lleure i la cultura, els drets com a consumidors i usuaris, i el dret al medi urbà i al medi ambient dels infants i els adolescents.

El títol II regula un sistema avançat de protecció dels infants i els adolescents contra qualsevol tipus de maltractament, mitjançant l'establiment d'un nou marc d'actuació no centrat únicament en la intervenció derivada de situacions de risc o de desemparament, sinó posant també l'èmfasi en la prevenció i la sensibilització general per assegurar de manera anticipada un context de vida segur i saludable, cosa que requereix la coordinació efectiva dels serveis destinats a la prevenció, la detecció, la notificació i la derivació de les situacions de maltractament. La creació d'un registre unificat de maltractaments també respon a la millora del sistema d'intervenció i prevenció, mitjançant la gestió interprofessional i interinstitucional de les notificacions, comunicacions i informacions sobre situacions de violència. Amb la mateixa finalitat, s'ha previst la difusió de vies directes, telefòniques i telemàtiques, d'assessorament i denúncia, anònimes i reservades, per a tota la ciutadania.

Totes les mesures d'intervenció es dirigeixen, en definitiva, a la recuperació i la reinserció social plenes de les víctimes i, en especial, a evitar la seva victimització secundària. En efecte, es tracta que no tinguin lloc els perjudicis que es poden generar a la víctima després d'un procés judicial, i que són especialment greus en els casos dels infants o adolescents que han estat víctimes d'una agressió sexual, la qual cosa es vol aconseguir amb equipaments i mitjans que en els països més avançats en aquesta matèria han demostrat els millors resultats.

El capítol primer, després d'establir les normes generals de protecció contra qualsevol tipus de maltractament, dedica una secció a la delimitació de les actuacions preventives davant les situacions de risc, tant en l'àmbit familiar com en l'àmbit comunitari. D'altra banda, incideix en les accions de sensibilització ciutadana que cal portar a terme, i en els requisits de formació i honorabilitat que hauran de complir els professionals de l'àmbit de la infància i l'adolescència, de forma que si exerceixen professions que comporten el contacte habitual amb els infants i els adolescents no han de tenir antecedents penals per delictes contra la llibertat sexual. Precisament, aquests nous requisits són els que motiven que, per mitjà d'una disposició final, es modifiqui la Llei del voluntariat d'Andorra. També es preveu que cal promoure i aplicar els resultats obtinguts de la recerca sobre les causes, les conseqüències i les estratègies necessàries per eradicar el maltractament.

Tot seguit, es regulen les actuacions de detecció i derivació en els supòsits de situacions de desprotecció d'infants o adolescents, i en concret les obligacions de notificació i, eventualment, de derivació per part dels professionals i, en general, de la ciutadania. A més, es preveu la creació d'un registre unificat de maltractament.

Pel que fa a les actuacions d'atenció i recuperació, cal destacar les normes que s'estableixen en relació amb el tractament de la informació sobre el maltractament als infants i adolescents per part dels mitjans de comunicació, i les mesures per evitar la victimització secundària, tant en els processos judicials com a través de la creació d'un equipament públic a aquest efecte.

El capítol segon configura un sistema de protecció mixt, d'acord amb els diferents nivells de risc o de desemparament que es puguin presentar en cada cas, a partir de l'experiència acumulada en les actuacions institucionals contra les diverses formes de maltractament infantil. Així, les situacions de risc, que es poden gestionar en el si i amb la col·laboració de la pròpia família de l'infant o l'adolescent, amb una intervenció i supervisió dels serveis socials per superar aquesta situació de desatenció que es qualifica com de risc, a partir d'indicadors objectius, segueixen la via administrativa. D'aquesta manera es dona efectivitat, sempre que sigui possible i adient, al dret de l'infant i l'adolescent de continuar vivint en el seu context familiar. D'altra banda, els casos més greus de desprotecció, en els quals l'infant o l'adolescent requereix una intervenció més intensa i que fan necessària la separació del nucli familiar, segueixen la via judicial, mitjançant els procediments establerts per garantir que totes les parts interessades puguin fer valer els seus drets.

En aquesta línia, es dedica una atenció especial als drets reconeguts legalment als infants i als adolescents que es troben en una situació de risc o de desemparament, comptant, sempre que sigui possible, amb la col·laboració activa dels seus progenitors, tutors o guardadors, i amb la participació expressa de l'infant o l'adolescent, d'acord amb la seva edat i les seves condicions de maduresa. I es regulen detalladament els criteris d'actuació que han de seguir les administracions públiques i els serveis competents en matèria de protecció dels infants i els adolescents.

La delimitació entre situacions de risc i de desemparament també representa una destacada millora del sistema vigent, a partir de la definició dels criteris o indicadors que són d'utilitat destacada per a la intervenció professional dels serveis socials de l'Administració que tenen com a funció la protecció de la infància i l'adolescència. De la mateixa manera, es perfecciona la regulació de les diligències que han de practicar els batlles de la jurisdicció de menors i el Ministeri Fiscal, i dels processos en què s'emmarquen, en atenció al tractament personalitzat que han de rebre els infants i adolescents en situació de desemparament.

En els casos d'urgència o de conformitat dels progenitors o dels titulars de la tutela o la guarda d'un infant o adolescent en una situació objectiva de desemparament que requereixi una intervenció immediata, es preveu l'actuació cautelar administrativa, sense detriment de la corresponent comunicació al batlle competent, per tramitar, si escau, el procés de desemparament oportú, atesa la gravetat de la situació originada que pot determinar la suspensió o, fins i tot, la privació de la pàtria potestat, la remoció de la tutela o l'extinció de la guarda.

Per donar resposta a les situacions objectives de desemparament, es preveu un ventall detallat i obert de mesures protectores que s'adaptin a les necessitats concretes que presentin els infants i els adolescents que es troben tutelats per l'Administració, en cada cas, en virtut d'una resolució judicial prèvia. Aquestes mesures pretenen oferir l'atenció assistencial, educativa o terapèutica més adient i adaptada a les seves circumstàncies específiques.

En conseqüència, es determina que l'acolliment residencial en un centre només opera quan sigui imprescindible per al benestar efectiu de l'infant o l'adolescent, i sempre com a darrer recurs i amb caràcter temporal. Així, es prioritza l'acolliment familiar, en les diferents modalitats, com ara l'acolliment en la pròpia família extensa o l'acolliment en família aliena, i es preveu de manera subsidiària l'acolliment residencial. A més, es regula per primera vegada l'acolliment familiar especialitzat o professionalitzat, i s'estableix que cal adoptar mesures de difusió de l'acolliment familiar en les diverses modalitats. A banda de la regulació de les vicissituds relatives a l'acolliment familiar, també s'incorpora com a novetat una regulació dels drets i els deures de la persona o la família acollidora.

Pel que fa a l'acolliment residencial, se'n detallen el concepte, els principis i el contingut, com també els drets i els deures dels infants i adolescents concernits, i les mesures educatives correctores que es poden adoptar i els criteris d'aplicació que se'n deriven. Igualment es regula de forma separada l'acolliment residencial de protecció intensiva en centres amb espais d'escolarització propis reconeguts i que incorporin elements constructius de protecció. Aquesta modalitat, que té vocació residual, té com a objectiu afavorir l'eficàcia dels programes educatius i del tractament psicològic i terapèutic dels adolescents en situació de desemparament que presentin alteracions de conducta recurrents o addiccions que posin en perill la seva integritat o la de terceres persones. Des d'aquesta perspectiva, s'estableixen les normes i les garanties oportunes quant a les mesures de seguretat i d'aïllament que es poden adoptar, i quant als drets de visites, sortides i comunicacions dels adolescents concernits.

D'altra banda, es regula per primer cop el programa de suport i atenció temporal, que consisteix en l'estada durant períodes de temps curts, durant els caps de setmana o durant les vacances d'un infant o un adolescent en situació de desemparament mitjançant un acolliment residencial o amb una persona o família col·laboradora, i les mesures que són recomanades pels organismes internacionals quant a la transició a la vida adulta i de suport a l'autonomia personal en arribar a la majoria d'edat.

Finalment, la Llei es clou amb una regulació succinta de l'adopció, i es preveuen les normes oportunes sobre promoció de l'establiment i l'adhesió dels acords internacionals en matèria de protecció als infants i als adolescents i sobre l'atenció protectora que mereixen els infants que puguin cometre una infracció penal, de la qual resultin inimputables d'acord amb la normativa aplicable.

Les dos disposicions addicionals determinen la compatibilitat de la normativa sobre joventut amb els drets reconeguts per aquesta Llei a l'adolescència, i regulen el dret de les persones adoptades, reconegut internacionalment, quant a la recerca i el coneixement dels seus

orígens.

Les set primeres disposicions finals modifiquen les lleis esmentades anteriorment, com també la Llei de la seguretat social, per assimilar al règim especial de què gaudeixen els infants i els adolescents que es troben sota la tutela o guarda de l'Estat els que malgrat no trobar-s'hi no gaudeixen de cobertura sanitària i els seus progenitors, tutors o guardadors no disposen dels ingressos suficients per assumir les despeses corresponents, com també la Llei de protecció contra el tabaquisme passiu ambiental per protegir els infants i adolescents contra les noves tendències amb els derivats del tabac.

Les disposicions finals vuitena a dotzena estableixen les normes sobre el desenvolupament reglamentari de la Llei i, en concret, sobre una reglamentació en l'àmbit del lleure, sobre l'aprovació del primer Pla nacional de la infància i l'adolescència, sobre la creació de l'equipament públic per evitar la victimització secundària dels infants i els adolescents, i sobre la creació i la posada en funcionament del centre residencial de protecció intensiva.

En darrer terme, les disposicions finals tretzena i catorzena preveuen l'obligació de publicar els textos consolidats de les lleis que es modifiquen, i determinen la data de l'entrada en vigor de la Llei, que és qualificada, atès que moltes de les seves disposicions incideixen en els drets que regulen els capítols III i IV del títol II de la Constitució.

Títol I. Disposicions generals

Capítol primer. Disposicions generals, definicions i principis rectors

Secció primera. Disposicions generals

Article 1. *Marc general d'aplicació i interpretació de la Llei*

1. Les normes d'aquesta Llei i les que en siguin complementàries, així com la resta de disposicions jurídiques sobre els drets dels infants i els adolescents, s'han d'interpretar en concordança amb els convenis internacionals ratificats per l'Estat andorrà, especialment la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de l'infant, del 20 de novembre de 1989, els seus protocols facultatius i les Observacions generals del Comitè dels Drets de l'Infant, i també d'acord amb els principis establerts en la Constitució i en la resta de la normativa que forma part de l'ordenament jurídic andorrà.

2. Aquesta Llei fixa el marc en el qual es consolida un principi de corresponsabilitat social entre les administracions públiques, la família i la ciutadania, amb el protagonisme destacat dels infants i els adolescents, amb l'objectiu de promoure i garantir el respecte i el compliment efectius dels seus drets i deures, i l'exercici responsable dels drets esmentats per part de les persones que en són titulars.

Article 2. *Àmbit objectiu d'aplicació de la Llei*

1. Aquesta Llei s'adreça a garantir l'efectivitat real dels principis i drets de titularitat individual reconeguts a qualsevol infant i adolescent que es trobi en el territori del Principat d'Andorra, d'acord amb la normativa internacional i nacional. A més, aquesta Llei va dirigida a promoure les actuacions adients a aquest efecte, tant si són públiques o privades, com si són de prevenció general, atenció integral o protecció puntual, des de la corresponsabilitat social i amb la participació activa dels infants i els adolescents.

2. Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, han d'aprovar les normes i establir les mesures administratives per donar efectivitat als drets reconeguts en aquesta Llei, d'acord amb els convenis internacionals vigents i amb l'assignació pressupostària específica, i, quan sigui necessari, dins del marc de la cooperació internacional en matèria dels drets dels infants i els adolescents.

Article 3. *Àmbit subjectiu d'aplicació de la Llei*

1. Les normes d'aquesta Llei i les que en siguin complementàries s'han d'entendre referides als drets dels quals són titulars els infants i els adolescents, des que neixen fins que són majors d'edat.

2. Atesa la capacitat progressiva dels infants i els adolescents per exercir de manera responsable els drets dels quals són titulars, i en consonància amb el lliure desenvolupament de la seva personalitat, s'entén que els infants són les persones amb una edat compresa entre el naixement i els onze anys, i que els adolescents són les persones amb una edat compresa entre els dotze anys i la majoria d'edat que estableixin les lleis aplicables.

Article 4. *Àmbit territorial d'aplicació de la Llei*

Aquesta Llei és aplicable a qualsevol infant o adolescent que es trobi eventualment o resideixi habitualment al Principat d'Andorra, en garantia dels seus drets reconeguts per les normes que formen part de l'ordenament jurídic andorrà.

Article 5. Òrgans bàsics d'atenció als infants i els adolescents

El ministeri encarregat dels afers socials ha de disposar dels òrgans bàsics següents:

- a) Servei especialitzat d'atenció a la infància i l'adolescència: és el servei social, depenent del ministeri competent en matèria d'afers socials, adreçat a la valoració, l'orientació, l'assessorament i el seguiment dels infants i adolescents en situació de risc i desemparament.
- b) Servei especialitzat d'adopcions: és el servei social, depenent del ministeri competent en matèria d'afers socials, adreçat a la valoració, l'orientació, l'assessorament i el seguiment de les persones i les famílies adoptants i dels infants i adolescents adoptats.
- c) Servei especialitzat d'acolliments familiars: és el servei social, depenent del ministeri competent en matèria d'afers socials, adreçat a la valoració, l'orientació, l'assessorament i el seguiment de les persones i les famílies acollidores i dels infants i els adolescents acollits.
- d) Servei social d'atenció primària: és el servei social de caràcter públic, integrat per equips tècnics i interdisciplinaris que actuen a cada parròquia i garanteixen la igualtat de l'atenció bàsica i la proximitat d'atenció als usuaris i als àmbits familiar i social.
- e) Comissió d'Atenció a la Infància i l'Adolescència: és la comissió presidida per un alt càrrec del ministeri competent en matèria d'afers socials que té com a funció l'estudi i l'avaluació dels expedients, i l'aprovació de les propostes tècniques d'intervenció en casos de risc greu dels infants i els adolescents, i de les propostes d'intervenció i protecció prop dels òrgans judicials en casos de desemparament dels infants i els adolescents. La composició i el funcionament d'aquesta Comissió es determinen reglamentàriament.

Article 6. Coordinació

Les administracions públiques amb competències en matèria dels drets dels infants i els adolescents han d'actuar de manera coordinada entre si i amb les entitats ciutadanes i les famílies, per garantir la millor atenció conduent a la realització plena dels drets i el benestar dels infants i els adolescents. Aquesta actuació coordinada s'ha de fer comptant sempre amb la participació directa dels infants i els adolescents, d'acord amb la seva edat i les seves condicions de maduresa.

Registreu-vos a LesLleis.com per
accedir al contingut complert d'aquesta pàgina.